

Alexandre Deulofeu, l'historiador del futur. Adéu Espanya (I)

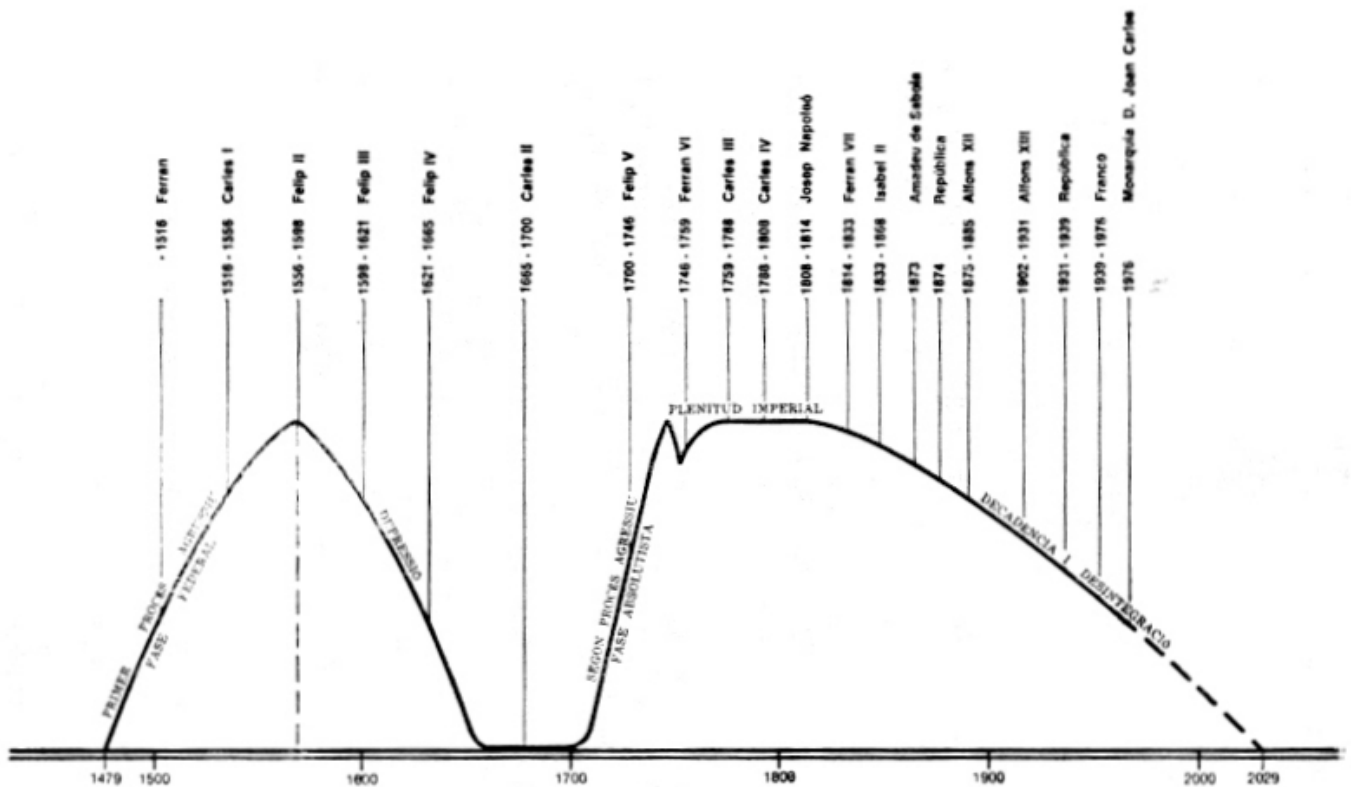
written by Juli Gutiérrez Deulofeu | 7 de juliol de 2017

No sé si va ser ben bé així, però així ho diu en David de Montserrat al seu llibre "Lliures o morts": «La matinada del 17 d'abril de 1711, amb el cos ple de màcules i els ulls inundats de sang, Josep I moria al palau imperial de Hofburg víctima de la verola».

Aquell dia Catalunya perdia un rei i guanyava un emperador: Carles VI. Una picada d'ull de la llei de la Història. Aquesta, un cop més mostrava la seva autonomia. Però, és clar, aleshores ningú no ho sabia. Bé, pràcticament com ara. I uns i altres s'entestaren en una lluita fratricida, truculenta i idiota, com totes les guerres. Un cop més els dirigents dels pobles s'equivocaven i assentaven les bases de futures dissorts, de no trobaments.

Europa havia entrat en la modernitat al segle XV, quan els Reis Catòlics formalitzaren, primer, la seva relació particular el 1469 i, segon, deu anys més tard, al 1479, llur unió política. Quedaven enrere 650 anys de fragmentació política, de rauxa, de desig de ser. La Península Ibèrica mostrava quin havia de ser a partir d'aquell moment el futur d'Europa. S'iniciaven els 1050 anys de la fase de unificació territorial. I alhora la dialèctica entre imperialisme i fragmentació adquiria tota la seva importància. Un imperi jove, el que conformaven els Reis catòlics aspirava a dominar el món. Europa s'obria a la modernitat amb la unificació de la Península Ibèrica que veia com insensiblement es conformaven dos processos imperials, Portugal per una banda i la resta de la Península per una altra. Però, la veritat, poc importa el nom que se li vulgui donar.

S'iniciava la segona onada imperial. Cent anys més tard els pobles de la Gàl·lia i una mica més tard les illes britàniques seguirien la mateixa dinàmica. Com veurem de mica en mica anaven abandonant les formes, els significants medievals per emmascarar-se en l'encetada modernitat. Aliens a aquesta tendència unificadora els pobles germànics es miraven la recent començada modernitat des d'una altra perspectiva. I ho feien d'una manera totalment oposada, celebrant aquesta gènesi amb la invenció de la impremta. No els calien les armes per conquerir culturalment Europa. Extraordinari? En absolut quan hom sap llegir la història. Al voltant del 800 les terres germanes d'ambdós costats dels Pirineus orientals van il·luminar la matinada d'Europa amb una gènesis creadora, també extraordinària. També allunyada de la violència i de l'esperit de conquesta propis de les èpoques imperials fos quin fos l'esperit que l'animés: l'evangelitzador en el cas de la primera conquesta americana, Colom; el mercantilista en el cas de la segona portada a terme per la iniciativa particular de la Companyia Britànica de les Índies Orientals. No ens en cansarem mai de repetir-ho, sempre present la dialèctica creació i llibertat vs unificació i manca d'esperit creador.

IMPERI ESPANYOL

Acompanyen aquest escrit dues gràfiques dibuixades per Alexandre Deulofeu a la dècada dels 50. La dels dos cicles històrics dels pobles ibèrics i la del gràfic del procés imperial peninsular. Al llarg dels propers mesos els anirem explicant, els desemascararem. I aleshores entendrem millor la realitat ja no sols peninsular sinó també la de l'Europa que ha de venir. Avui l'escenari ja està preparat i només caldrà que els actors desenvolupin amb propietat el seu paper.

Escrivim aquestes ratlles quan ja s'ha fet oficial la data del

referèndum. Un referèndum que ens presenta una pregunta que ens hauria de fer reflexionar. No es parla del dret a decidir. Ens parla de si volem ser una república. No ens diu en cap moment si el que volem és continuar allà on ho vam deixar. Potser és perquè majoritàriament no se sap qui som ni d'on venim. Potser no interessa? O potser, si mirem el gràfic dels cicles històrics, és perquè ens fan la pregunta que toca fer? No seria meravellós que per primer cop al llarg de la història es pogués canviar la llei que l'anima?

Sempre present la desconeguda teoria de Deulofeu. Properament el documental sobre el farmacèutic de Figueres s'emetrà i per tant el gran públic podrà accedir a un coneixement que de ben segur no el deixarà indiferent.

D'aquesta manera l'absurditat es fa senyorívola i els dirigents de l'Estat espanyol i de la Generalitat no es troben enlloc. I aquests darrers veuen com una part molt important de la ciutadania representada per partits ambigus no se sent gens còmoda en l'escenari que s'està dibuixant. El surrealisme arriba a cotes alarmants quan el New York Times renya a l'Estat espanyol i li diu que ha de permetre la consulta i que el millor que li podria passar és que Catalunya votés no. No gosa, no s'atreveix a dir el que fora el millor per Catalunya i de retruc per Europa. Desconeixen quina és la realitat peninsular i per extensió de la vella Europa, tan perduda, tan desdibuixada.

Una realitat que un cop més respondrà a aquella que va saber prospectar Alexandre Deulofeu i que es resumeix en el següent corol·lari. Per una banda l'aparició en escena de forces centrífugues que faran saltar pels aires els vells estats nascuts amb la modernitat, i ho faran per ordre, primer, ara molt aviat Espanya. I tot seguit França i Anglaterra. I per altra banda unes forces centrípetes que acostaran a les velles nacionalitats renaixents vers la gran potència, Alemanya. I en la reconstrucció de la nova Europa, altra volta el pensament català, aquell pensament genuí el qual els mateixos catalans

desconeixen, serà el que permetrà que Europa torni a retrobar-se amb les seves arrels, aquelles que encara estan fortament fixades en les contrades de l'Empordà i el Rosselló que a l'albada de l'any 1000 convertiren Catalunya en la mare de la cultura europea.